

דף קטו.

עין משפט א.

אה"ע סימן יז סעיף נב

נב. צד. אמרה האשה עשינו עלינו מערה ואני נצילתי והוא מת, אינה נאמנת, דכשם שלה נעשה נס כן גם לו נעשה נס ^ע.

עין משפט ב.

אה"ע סימן יז סעיף נד

נד. צו. אמרה האשה נפלו עלינו גויים או לסטים, הוא נהרג ואני נצילתי נאמנת, דאין דרכם להרוג נשים ^פ.

עין משפט ג.

אה"ע סימן יז סעיף לג

לג. סד. עד שמעיד שראוהו שמת במלחמה, או במפולת, או בים הגדול, דהיינו בשהה שם כדי שתצא נפשו, שרוכם למיתה, לא תנשא, ואם נישאת לא תצא. ^ז אם לא שאמר העד קברתיו שאז יש ודאות יותר, ובלבד שאומר שראוהו לאלתר כשיצא מהמים דבזה נאמן הרואה שטבע.

עין משפט ד.

אה"ע סימן יז סעיף ג

ג. ח. הלך בעלה למדינת הים ^ק, ובאו ואמרו לה מת בעלך מותרת. אפי' עבד ^ר ושפחה או קרוב או עד שפיסולו מדרכנן, אבל עד שפיסולו מדאורייתא ^ש, או כותי או ישראל מומר, נאמנים רק במסל"ת.

ע. מגמ' יבמות קט"ו.

פ. מברייתא יבמות דף קט"ו.

צ. כך פוסק הרמב"ם והשו"ע בבעיות שלא נפשטו בגמ'. ודוקא שנישאת ע"פ חכם או בטעות - שסברה מותר, אבל נישאת בעבריינות תצא כ"כ בשו"ת מהר"ם.

ק. והוא מסוף יבמות במשנה דף ק"כ. ועל ידי קול הברה בעיר שמת, אין משיאין. תשובת הרמב"ן הביאה הרמ"א.

ר. הב"ש הביא ממהרשד"ם דדוקא ידוע שהעבד כשר, דסתם עבד פסול מדאורייתא ע"ש.

ש. והוא מיבמות כ"ה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

דף קטו:

עין משפט א.

ח"מ סימן רצו פ"א

א. המפקיד אצל חברו שלא בעדים נאמן הנפקד לומר שלא היו דברים מעולם, אע"פ שאין הנפקד אמוד א שיהיה לו חפץ כזה ב וגם המפקיד נתן בו סימן ג.

ואפי' הפקיד אצלו בעדים אם הם לא ראו כעת בידו החפץ נאמן לומר החזרתו לך, או נתתה לי אותו במתנה ד אח"כ במיגו דהחזרתו לך.

ב. טענו הפקדתי בידך חיטים, והוא אומר החזרתים לך, והמפקיד אומר והרי כך וכך היו ונתתים לך בחבית פלונית ונמצא כדבריו ה, אפ"ה נאמן ו הנפקד לומר החזרתו לך את שלך ואלו אחרים הם, ואפי' הפקידם בעדים. אבל אם העדים מעידים שהפקיד בידו חפץ זה ורואים אותו עתה ז בידו, אינו נאמן לומר החזרתו לך את שלך ואח"כ לקחתי אותו

ת. אלא שנשבע היסת. ואפי' ראו העדים עתה בידו והכירוהו בטביעות עין, יכול לומר להד"ם שהפקדתו בידי אלא לקחתו מידך או מיד אחר שקנאו ממך. סמ"ע ס"ק א'.

א. נלמד ממ"ש התוס' בכתובות פ"ה ע"ב ד"ה חדא.

ב. דשמא מציאה מצא, וגם יש מתרושש אבל יש לו הון רב. סמ"ע ס"ק ב' בשם הר"ן.
ג. פירוש אפי' אינו רגיל אצלו, דדוקא לגבי יורשים שאין טוענים בברי שאבינו לקח ממך, מוציאין מידם בהצטרפות ג' דברים, א'. שהמפקיד נתן סימן, ב'. אינו רגיל בבית הנפקד, ג'. אין הנפקד אמוד, אבל כשטוענים ברי דשל אבינו היה, או שהנפקד חי וטוען שלי הוא וקנתו ממך או נתתו לי במתנה אין מוציאין מידו אפי' בהצטרפות כל ג' הדברים הנ"ל. סמ"ע ס"ק ג'.

ד. וה"ה לקוח הוא בידי במיגו דהחזרתו, כיון שלא ראוהו בידו העדים קודם ירידתן לדין. סמ"ע ס"ק ה'.

ה. שנמצאו בבית הנפקד בחבית פלונית והוא מיבמות קט"ו ע"ב.

ו. והרמב"ם בפ"ו משאלה הלכה ד' כתב שישבע בנקיטת חפץ, וכתב ה"ה אולי בשביל שנתן בו סימנים.

ז. כ"כ הרמב"ם שם בהלכה ד', ומבואר מב"ב מ"ה ע"א.

ואפי' שעדי הראיה אינם העדים שהפקיד בפניהם, מטצטרפין ומוציאין מידו. סמ"ע ס"ק

ממך או נתתה לי אותו במתנה. ומוציאין אותו מידו ואפי' מת מוציאין אותו מיורשיו **ה** אפי' בלא שבועה.

הגה: אמר המפקיד חפץ פלוני הפקדתי בידו בעדים וסימניו כך וכך, ואנו רואים ביד היתומים חפץ כזה **ט**, צריכים היתומים להראותו לעדים, ואם מעידים שהוא זה מחזירין אותו למפקיד **י**, ואם אמרו היתומים שאבינו אמר לנו ששלו הוא **כ** נאמנים בשבועה **ל**.

א ג. מי שבא ואמר כך וכך הפקדתי אצל אביכם ונתן סימנים מובהקים ונמצא הפקדון כמו שאמר, והדיין יודע שאביהם לא היה אמוד שזה הפקדון שלו, בכה"ג יש לתת הפקדון למפקיד שנתן סימניו **מ** ובלבד שלא יהיה המפקיד רגיל להכנס אצל זה שמת, אבל אם היה רגיל אצלו,

ז'.

ה. מעובדא בכתובות פ"ה ע"ב, ואפי' היה אביהם אמוד, מוציאין כיון שהפקיד בעדים. ולא טענינן בעד היורשים אילו אביהם היה קיים שמא היה מברר בעדים שקנאו ממך, משום דלא טענינן בעד היורשים טענה שאינה שכיחא. סמ"ע ס"ק ט'. ואפי' בלא שבועה עיין בט"ז בסי' קל"ג סעיף ה' מה שהקשה לכאן והניח בצ"ע, ובפעמוני זהב כתב שבמאמר קדישין תירץ קושיתו.

ט. פירוש שהכל רואין בידו בסימנים הללו אבל אין מכירין אותו בטביעת עין שהוא שלו, ע"כ מזקיין אותו להראותו לעדים והם יכירוהו בטביעות עין. סמ"ע ס"ק י'.

י. ואפי' אם אבי היורשים היה אמוד להיות לו חפץ כזה, מ"מ כיון דיש לזה עדים שהפקידו בידו, מוציאין בדין בסימנים שהוא נתן, ומש"כ המחבר אח"כ דבעינן שלא יהיה אמוד ולא יהיה רגיל, מיירי דוקא כשאין להמפקיד עדים שהפקיד בידו, וכ"כ הר"ן. סמ"ע ס"ק י"א.

כ. פירוש שאמרו בשעה שהיה זה תובע ליתומים להראותו כדי שיכירוהו, דפשוט שאינם נאמנים לומר כן אחר שהראו אותו לעדים והכירוהו העדים שזהו, שהרי אביהם לא היה נאמן בזה, כמבואר לעיל. באר הגולה אות ז'.

ל. ואע"פ שאין היורשין נשבעים אלא ליטול ולא ליפטר, כמו שנתבאר בסי' ס"ט וסוף סי' ע"א, שאני כאן שהמפקיד נותן סימנים ואומר שיש לו עדים שיכירוהו בטביעות עין, והו"ל כאילו היורשים באים ליטול וע"כ נשבעין. סמ"ע ס"ק י"ב.

מ. כ"כ הרמב"ם שם בהלכה ד'. וביאר שלא היו שם עדי פקדון, אבל הרמב"ן והרשב"א שיטה אחרת להם שם בכתובות פ"ה ע"ב.

י"ל דשמא של אחר והכיר הסימנים שלו. באו עדים והעידו שאין זה אמוד אין מוציאין בעדותם מיד היתומים שאין זו ראייה ברורה דאומדן דעתם אינו אומד דעת הדיין, ואין לו לדיין אלא מה שדעתו סומכת עליו. ומשרבו בתי הדינים שאינם הגונים, ואפי' יהיו הגונים במעשיהם אינם חכמים כראוי ובעלי בינה, וע"כ הסכימו רוב בתי דיני ישראל שאין מוציאין מן היתומים באומד דעתו של הדיין.^ג

הגה: החזירו בי"ד הפקדון למי שאינו שלו^ס, ואח"כ נודע שהם טעו הנפקד פטור.

עין משפט ג. אה"ע סימן יז סעיף יח

יח לט. בא עד^ע ואומר, אמרו לי אנשים או ב"ד כשתלך למקום פלוני אמור להם שמת פלוני בן פלוני, אע"פ שהשליח אינו מכירו, משיאין. ולא חיישינן לב' יוסף בן שמעון^פ, אם לא שהוחזקו ושניהם אינם לפנינו, אבל באחד לפנינו משיאין אפי' בהוחזקו.

עין משפט ד. אה"ע סימן קלב סעיף ד

ד. המביא גט ונפל ממנו אם מצאו לאלתר, והיינו שראה שלא עבר

ג. אבל במש"כ לפני זה בעדים נראה דאין זה תלוי באומדן דעת, ומוציאין גם בזמנינו מיד היתומים. סמ"ע ס"ק י"ג.

ס. כך פירש הסמ"ע בס"ק י"ד דברי הרמ"א, והוא מרי"ו במישרים נתיב א' חלק י"א.

ע. והוא מיבמות קט"ו וכרבא.

פ. ושאי בגט דחיישינן, מכיון דאפשר לכתוב אחר, אבל כאן הרי מעידים שמת, ולרמב"ן איירי שהגט נפל שלא במקום הכתיבה ולכן חיישינן כ"כ הב"ש ס"ק נ"ו.

ודעת הריב"ש דבעינן שיזכיר העד שם עירו, אבל בכלל נ"א כתב הרא"ש דהיכא שמזכיר שם אביו לא בעינן שיזכיר שם עירו, ורק במזכיר שמו בלבד בעינן גם שם עירו. והיכא שיש הוכחות ואומדנות, אף דלא הזכיר שם עירו והזכיר שם אביו, מהני כ"כ הרמ"א, ומכאן ששם עירו עדיף. ולא התיר הרא"ש אלא היכא דאיכא הוכחה שבעלה של זו הוא זה ומת ע"פ אומדנות, ולא בעינן גם שם עירו. ועיין ח"מ באריכות.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

אדם שם^ז, אף שהוחזקו ב' יוסף בן שמעון ואפי' במקום ששיירות מצויות, או אפי' אם מצאו לאחר זמן, אבל יש לו בגט סימן מובהק^ק, או שמכירו לגט בבירור בטביעות עין^ר, או שהיה בכלי ויש לו סימן מובהק בכלי, ויודע שלא השאילו לאחר, או מצאו באחד הכלים שחזקתם שאינם משאילים, או מצאו בכיתו בין כליו, הרי זה גט כשר.

ד. ה. אם השליח שנפל ממנו הגט אינו יודע אם עבר שם אדם, ואין לו טביעות עין בגט, ולא סימן בכלי או בגט, חיישינן שמא גט אחר הוא, ואפי' עדים מעידים שהאחר שהוחזק בשמו של זה לא היה בעיר כשנכתב זה הגט^ש.

ד. ו. ואם ראה שעבר שם אדם אפי' כותי, ואף דלא שכיחי שיירות ולא הוחזקו ב' יוסף בן שמעון מ"מ חיישינן לגט, אא"כ העדים החתומים בו יעידו שלא חתמו מעולם על גט אחר ששמו כשם האיש והאשה הכתובים בגט זה^ת. ואפי' אין הגט בפנינו.

ד. ז. הוחזקו ב' יוסף בן שמעון ולא שכיחי שיירות, מחזירין הגט שנמצא בלא סימן ואפי' שהיה כדי שיעבור שם אדם^א. והרמב"ם כתב

צ. ממשנה כ"ז ע"א ומצאו לאלתר היינו שלא עבר אדם שם כ"כ הרא"ש ולחומרא.

ק. ודוקא נקב בצד אות פלונית, והעיטור כתב שבצד תיבה פלונית לא הוי סימן מובהק, וה"ה אם העדים מעידים שמעולם לא חתמו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון ג"כ מהני להחזירו לשליח על פיהם, כ"כ הרא"ש.

ר. היינו בת"ח, או אפי' בעם הארץ כשיש לו מיגו היכא שהוא בעצמו מצאו במיגו שלא נפל ממנו מעולם. והמגיד כתב דבזה"ז אין לנו צורבא מרבנן להחזירו ע"פ טביעות עין, ורק בצירוף מיגו שהוא בעצמו מצאו אז מחזירין לו ע"פ טביעות עין, ב"ה ס"ק ד'.
ש. דחיישינן שאמר לעדים במקום אחר לכתוב גט לאשתו, והוא בעצמו לא היה בעיר בעת הכתיבה כ"כ הט"ז.

ת. ואז אפי' הוחזקו ב' יוסף בן שמעון ושכיחי שיירות כשר, מהרא"ש שם. ועוד בעינן עדים שלא הוחזקו אנשים ששם כשם העדים החתומים, דאז צריכים שהעדים יעידו שזהו חתימת ידם, או דיש בו סימן מובהק.

א. דלא כרא"ש.

שאפילו לאחר זמן מרובה מחזירין, וגם בלי סימן מובהק. אבל במקום ששיירות מצויות, אם מצאו מיד שלא שהה כדי שיעבור אדם, או שהיה בכלי ויש בו סימן או יש בו ט"ע באורכו ורוחבו מחזירין ותתגרש בו, והוא שלא הוחזקו שני יב"ש, אבל אם הוחזקו ב' יוסף בן שמעון ושיירות מצויות, אפי' לא שהה כדי שעבר אדם לא יחזיר, ואם הוזכר שם העיר בגט, י"א דלא חיישינן לב' עיירות שווין ^ב.

ח"מ סימן מט סעיף ז

עין משפט ה.

ז. היו שנים בעיר יוסף בן שמעון אין אחד יכול להוציא שטר על חבירו ^א אם יש בו קנין, שיכול לומר לו שטר זה שאתה מוצא עלי שלי הוא והחזרתיו לך כשפרעת לי החוב שהיה לי בידך.

וכן אחר אינו יכול להוציא שטר חוב עליהם ^ד שכל אחד יאמר לו, לא עלי נכתב אלא על חבירי, אלא א"כ באו עדי השטר ואמרו זה השטר שהעדנו עליו וזהו הלוה ^ה. ואם העידו כן עדים אחרים ולא עדי השטר, יש לו דין מלוה ע"פ.

ב. משו"ת הרא"ש כלל מ"ה וא"כ אף דאיכא שיירות מצויות לא חיישינן.

ג. דרק ביש בו קנין דכותבין ללוה אע"פ שאין מלוה עמו כמבואר בס"ל"ט, ואז יש חשש שזה שמוציא אותו לגבותו הוא הלוה האמיתי, אבל בלא קנין, אין חשש, דאין כותבין ללוה כשאין מלוה עמו. כך ביאר הרמ"א את דברי השו"ע.

ד. וה"ה דאין אחר יכול להוציא השטר על הערב שלהם, אפי' שהוא ערב לשניהם או מנכסים המשותפים לשניהם, דכל שאינו יכול לתבוע מהם כך אינו יכול לתבוע מהערב או מנכסים, דנכסי בעל חוב אינם משועבדים אלא מדין ערב כמבואר בסוף סימן זה בסעיף י"א.

ה. וה"ה אם אחד מהם היה קטן בזמן שנעשה השטר, גובין מהאחר. ותקנתם שיכתבו שילוש בשטר כלומר שם זקנם או סימן אחר. וה"ה אם הם מב' ערים וכתבו שם העיר של אחד הוי סימן, אם כתבו על אחד יוסף בן שמעון שליט"א ואביו של השני נפטר, הוי סימן, כ"כ הרמ"א. ובפעמוני זהב כתב, דלא הוי סימן בהכי לדעת מר"ן הב"י, דאפשר שזה חוזר עליו ולא על אביו ע"ש שהאריך. ושכ"כ הב"י בעצמו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ח. שני יוסף בן שמעון בעיר אחת ^י מוצאין שטרות על אחר, ולא יכול האחר לומר לא נתחייבתי לך אלא לחבירך ששמו כשמך, שכל מי שהשטר יוצא מתחת ידו מחזיקין אותו שהוא שלו. אם לא שיש ביד הלוח שובר אחד שיכול לדחות כל אחד ע"פ השובר. אם לא שיכתבו זל"ז הרשאה ^ז ויגבו שהרי מודה שלא פרע אלא לאחד.

ו. דלנפילה לא חוששין כן דיקדק רבא מהמשנה דף קע"ב ע"ב בכתרא. וכן נתבאר ביבמות קט"ז ע"א.

ז. ואם יטען פרעתי לשניכם וצויתי לכתוב רק שובר אחד כי הוא יספיק לי להראותו לכל מי שיבא מכם לתבוע חובו, טענתו טענה, ולא יועיל הרשאה. ואם יש בידו שובר ללוח שיכול לדחות כל אחד, זה רק באין משולשים לא בשטרות ולא בשובר, אבל אם בשטרות מושלשין ולא בשובר, על בעל השובר להביא ראייה ולא יכול לדחותם. זו דעת המחבר. אבל הש"ך הסיק כהטור דהדין עם בעל השובר, אבל העיקר כהמחבר, כך גם הסכים בביאורים. ומי שבידו שטר משולש נשבע ונוטל, ואותו שאין לו שטר משולש נשבע לו הלוח ומפסיד ע"י השובר שאינו משולש. ועיין בפעמוני זהב שהעלה דאין אחד יכול לכוף חבירו לכתוב לו הרשאה ע"מ שיגבו ממנו.